

1. ข้อมูลด้านการเกษตรของจังหวัด

1.1 พื้นที่จังหวัดยะลา 2.825 ล้านไร่ เป็นพื้นที่ถือครองเพื่อเกษตรกรรม 1,722,746 ไร่ (ร้อยละ 60.98 ของพื้นที่จังหวัด) เป็นพื้นที่ถือครองที่ทำการเกษตรจริง จำนวน 1,375,373 ไร่ (ร้อยละ 79.84 ของพื้นที่ถือครองเพื่อเกษตรกรรม) ได้แก่ ปุ๋ยยางพารา 1,174,340 ไร่, ไม้ผล 137,988 ไร่, ไม้ยืนต้น 21,567 ไร่, ข้าวนาปี 19,162 ไร่, พืชผัก 4,178 ไร่ พืชอื่นๆ/ปศุสัตว์/ประมง 18,138 ไร่ และเป็นพื้นที่ถือครองที่ไม่ใช้ประโยชน์ทางการเกษตร จำนวน 347,373 ไร่ (ร้อยละ 20.16 ของพื้นที่ถือครองเพื่อเกษตรกรรม) โดยพื้นที่ทั้งหมดเป็นพื้นที่เกษตรกรรมนอกเขตชลประทาน

(ที่มา : ข้อมูลการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี 2566/67 จากการประชุมคณะทำงานพัฒนาคุณภาพข้อมูลปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืช ภาคใต้ ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 30 ส.ค.67 , ข้อมูลการผลิตไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี 2567 จากการประชุมหารือเพื่อเตรียมประชุมคณะทำงานพัฒนาคุณภาพข้อมูลปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืชภาคใต้ ครั้งที่ 2/2567, ข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจังหวัดยะลา ปี 2566 สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา)

1.2 สถานการณ์ด้านทรัพยากรการผลิตและแนวโน้ม

1) ปริมาณน้ำภาพรวมจังหวัด ณ วันที่ 28 พฤศจิกายน 2567 เชื่อนบางลง 919.13 ล้าน ลบ.ม. (63.20%) อ่างเก็บน้ำบ้านโบก 1.24 ล้าน ลบ.ม. (103.33%)

(ที่มา : โครงการชลประทานยะลา)

2) ปริมาณน้ำฝน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2567 - 28 พฤศจิกายน 2567 จำนวน 2,214.60 มิลลิเมตร, ปริมาณน้ำฝนค่าเฉลี่ยย้อนหลัง คาบ 30 ปี (2534 - 2563) เท่ากับ 2,388.40 มิลลิเมตร

(ที่มา : สถานีอุตุนิยมวิทยายะลา)

3) การใช้ประโยชน์และความเหมาะสมของดินเพื่อการเพาะปลูก (Agri-Map analytic)

➤ข้าว : ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกข้าวพื้นที่รวม 97,460.30 ไร่ โดยมีการปลูกข้าวในชั้นความเหมาะสมต่างๆ รวมพื้นที่ 54,188.80 ไร่ ดังนี้

- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม 53,279.19 ไร่ (S1 + S2 + S3)
- พื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม 909.61 ไร่ (N)

➤ยางพารา : ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกยางพาราพื้นที่รวม 479,827.83 ไร่ โดยมีการปลูกยางพาราในชั้นความเหมาะสมต่างๆ รวมพื้นที่ 436,271.67 ไร่ ดังนี้

- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม 399,140.06 ไร่ (S1 + S2 + S3)
- พื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม 37,131.61 ไร่ (N)

➤ปาล์มน้ำมัน : ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกปาล์มน้ำมันพื้นที่รวม 645,773.44 ไร่ โดยมีการปลูกปาล์มน้ำมันในชั้นความเหมาะสมต่างๆ รวมพื้นที่ 3,875.28 ไร่ ดังนี้

- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม 3,757.68 ไร่ (S1 + S2 + S3)
- พื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม 117.60 ไร่ (N)

➤มะพร้าว : ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกมะพร้าวพื้นที่รวม 476,173.55 ไร่ โดยมีการปลูกมะพร้าวในชั้นความเหมาะสมต่างๆ รวมพื้นที่ 1,906.73 ไร่ ดังนี้

- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม 1,723.14 ไร่ (S1 + S2 + S3)
- พื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม 183.59 ไร่ (N)

➤ **ทุเรียน :** ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกทุเรียนพื้นที่รวม 622,724.72 ไร่ โดยมีการปลูกทุเรียนในชั้นความเหมาะสมต่างๆ รวมพื้นที่ 1,011.34 ไร่ ดังนี้

- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม 691.45 ไร่ (S1 + S2)
- พื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม 319.89 ไร่ (N)

➤ **เงาะ :** ชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับปลูกเงาะพื้นที่รวม 622,724.49 ไร่ โดยมีการปลูกเงาะในชั้นความเหมาะสมต่างๆ รวมพื้นที่ 4.46 ไร่ ดังนี้

- พื้นที่ทำการเกษตรที่เหมาะสม 1.32 ไร่ (S2)
- พื้นที่ทำการเกษตรที่ไม่เหมาะสม 3.14 ไร่ (N)

(ที่มา : Agri-map-online.moac.go.th กรมพัฒนาที่ดิน)

1.3 ขนาดเศรษฐกิจของจังหวัด (GPP) : ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดยะลา ณ ราคาประจำปี 2565 มีมูลค่าเท่ากับ 47,059 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 3.38 ของภาคใต้ และ 0.27 ของประเทศ) โดยลดลงจาก 51,365 ล้านบาท ในปีที่ผ่านมา จำนวน 4,306 ล้านบาท โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว (GPP Per Capita) ค่าเฉลี่ยต่อหัวเท่ากับ 97,883 บาท

หมายเหตุ : GPP ภาคเกษตร มูลค่า 13,267 ล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 28.19 ของ GPP จังหวัด) โดยลดลงจาก 17,843 ล้านบาท ในปีที่ผ่านมา จำนวน 4,576 ล้านบาท

(สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

1.4 จำนวนประชากร

- ประชากรทั้งหมดจำนวน 473,086 ราย (143,020 ครั้วเรือน) แยกตามเพศชาย 236,739 ราย เพศหญิง 236,347 ราย

- ครั้วเรือนเกษตรกรจำนวน 72,364 ครั้วเรือน แยกตามเพศชาย 119,817 ราย เพศหญิง 117,515 ราย รวม 237,332 ราย

(ที่มา : ข้อมูลจำนวนประชากร จำนวนครั้วเรือนเกษตรกรจากสำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา ; ปี 2566)

1.5 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

1) ทุเรียน	เนื้อที่ปลูก	105,401 ไร่	เนื้อที่ให้ผล	73,382 ไร่
	ผลผลิต	71,210 ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย 970 กก./ไร่)		
2) มังคุด	เนื้อที่ปลูก	6,195 ไร่	เนื้อที่ให้ผล	5,911 ไร่
	ผลผลิต	3,393 ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย 574 กก./ไร่)		
3) เงาะ	เนื้อที่ปลูก	1,864 ไร่	เนื้อที่ให้ผล	1,864 ไร่
	ผลผลิต	1,104 ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย 592 กก./ไร่)		
4) ลองกอง	เนื้อที่ปลูก	16,649 ไร่	เนื้อที่ให้ผล	16,541 ไร่
	ผลผลิต	4,609 ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย 279 กก./ไร่)		

(ที่มา : ข้อมูลการผลิตไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี 2567 จากการประชุมหารือเพื่อเตรียมประชุมคณะทำงานพัฒนาคุณภาพข้อมูลปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืชภาคใต้ ครั้งที่ 2/2567)

- 5) ยางพารา เนื้อที่ปลูก 1,174,340 ไร่ เนื้อที่กรีต 1,107,377 ไร่
ผลผลิต 244,269 ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย 221 กก./ไร่)
- 6) มะพร้าว เนื้อที่ปลูก 5,391 ไร่ เนื้อที่ให้ผล 5,347 ไร่
ผลผลิต 2,332,906 ผล (ผลผลิตเฉลี่ย 436 ผล/ไร่)
- 7) ปาล์มน้ำมัน เนื้อที่ปลูก 9,372 ไร่ เนื้อที่ให้ผล 9,106 ไร่
ผลผลิต 14,908 ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย 1,637 กก./ไร่)

(ที่มา : ข้อมูลการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี 2566 จากการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืช ภาคใต้ ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 30 ส.ค.67)

- 8) ข้าว (นาปี) เนื้อที่ปลูก 19,162 ไร่ เนื้อที่เก็บเกี่ยว 19,012 ไร่
ผลผลิต 6,657 ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย 350 กก./ไร่)

(ที่มา : ข้อมูลการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ปีเพาะปลูก 2566/67 จากการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืช ภาคใต้ ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 30 ส.ค.67)

- 9) กาแฟ เนื้อที่ปลูก 887 ไร่ เนื้อที่ให้ผล 520 ไร่
ผลผลิต 12 ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย 23 กก./ไร่)

(ที่มา : ข้อมูลการผลิตพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี 2567 จากการประชุมคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพข้อมูลปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรด้านพืช ภาคใต้ ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 30 ส.ค.67)

- 10) ถั่วเหลือง เนื้อที่ปลูก 3,063 ไร่ เนื้อที่ให้ผล 2,158 ไร่
ผลผลิต 1,395 ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย 919 กก./ไร่)
- 11) ส้มโชกุน เนื้อที่ปลูก 667 ไร่ เนื้อที่ให้ผล 644 ไร่
ผลผลิต 1,865 ตัน (ผลผลิตเฉลี่ย 1,472 กก./ไร่)

(ที่มา : ข้อมูลพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ปี 2566 สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา)

1.6 สัตว์เศรษฐกิจที่สำคัญ ดังนี้ ได้แก่

1) โคเนื้อ	51,747 ตัว	4) ไก่	797,540 ตัว
2) แพะเนื้อ	60,772 ตัว	5) เป็ด	233,075 ตัว
3) ไก่เบตง	15,100 ตัว	6) สุกร	5,140 ตัว

(ที่มา : ข้อมูลปศุสัตว์สินค้าเกษตรรายเดือนระดับจังหวัด ปี 2567)

1.7 สัตว์น้ำเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่

1) ปลานิล	318.44 ตัน	5) ปลาจีน	30.40 ตัน
2) ปลาดุก	374.82 ตัน	6) ปลากดเหลือง	21.39 ตัน
3) ปลาทับทิม	81.20 ตัน	7) ปลาสวาย	15.28 ตัน
4) ปลาตะเพียน	64.59 ตัน	8) ปลาพลวงชมพู	0.42 ตัน

หมายเหตุ : ปริมาณผลผลิตรวมทั้งที่เกษตรกรเพาะเลี้ยงและที่จับได้จากธรรมชาติ

(ที่มา : ข้อมูลปศุสัตว์สินค้าเกษตรรายเดือนระดับจังหวัด ปี 2567)

1.8 สินค้าสำคัญของจังหวัด

1) สินค้าเด่น ได้แก่

(1) ไก่เบตงยะลา เป็นไก่ที่มีรสชาติพิเศษกว่าไก่นิดอื่น คือ หนังจะกรอบ ไม่มีมันแทรก เนื้อนุ่ม หนังมีสีเหลืองอ่อน ไม่ขาวเหมือนไก่ทั่วไป นิยมนำมาทำเป็นไก่ต้มสับลงจาน ข้าวมันไก่ โดยมีการเลี้ยงมากที่สุดในพื้นที่อำเภอเบตง โดยจังหวัดได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ไทย ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 5 มกราคม 2560 ปัจจุบันอยู่ระหว่างการแก้ไขปรับปรุงข้อมูลเพื่อพิจารณารับรองเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ไทย **“สินค้าไก่เบตงยะลา”**

(2) ปลาพลวงชมพูสาลาบลา หรือชาวบ้านในพื้นที่เรียกว่าปลาเกลือทะเล เป็นปลาน้ำจืดที่มีรสชาติดี เป็นที่ขึ้นชื่อ นับเป็นปลาที่มีราคาแพงที่สุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อีกทั้งยังจัดว่าเป็นปลาตระกูลปลาพลวง หรือปลาเวียน เพียงชนิดเดียวเท่านั้นที่สามารถรับประทานได้ทั้งเกล็ด โดยจังหวัดได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ไทย ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2567 ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณารับรองเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ไทย **“สินค้าปลาพลวงชมพูสาลาบลา”**

(3) ปลานิลสายน้ำไหลเบตง เป็นปลานิลที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงพันธุ์ให้มีอัตราการเจริญเติบโตที่ดี มีลำตัวสั้นป้อม ส่วนหัวเล็ก เนื้อส่วนหลังเป็นสันหนา มีขนาดตัว 3 กิโลกรัมขึ้นไป เนื้อมีสีขาว มีลักษณะเป็นวงและแน่นเป็นลิ้ม เมื่อนำไปประกอบอาหารจะมีเนื้อสัมผัสที่ดี มีความหวานของเนื้อปลาปราศจากกลิ่นสาบโคลน และมีความหวานน้อยกว่าปลานิลที่เลี้ยงในรูปแบบและสถานที่อื่นๆ โดยจังหวัดได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ไทย ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2567 ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณารับรองเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ไทย **“สินค้าปลานิลสายน้ำไหลเบตง”**

(4) ส้มโชกุนเบตง หมายถึงส้มพันธุ์ส้มเขียวหวาน ที่มีลักษณะผลทรงกลมแป้น ก้นเรียบแบน ขนาดผลใหญ่ เปลือกค่อนข้างหนา และมีสีเขียวอมส้มเล็กน้อย เนื้อสีส้มเข้ม รสชาติเข้มข้น หวานมีเปรี้ยวนำเล็กน้อย ปอกเปลือกง่ายมีกลิ่นและชาวนิม ซึ่งปลูกมากในพื้นที่อำเภอเบตง และอำเภอเมืองยะลา โดยจังหวัดได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ไทย ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2567 ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณารับรองเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ไทย **“สินค้าส้มโชกุนเบตง”**

(5) มังคุดในสายหมอกเบตง หมายถึงมังคุดพันธุ์พื้นเมือง ลักษณะผลกลมโต เปลือกค่อนข้างหนา ผิวมัน เมื่อสุกเต็มที่มีเปลือกมีสีดำ ขั้วและกลีบเลี้ยงสีเขียว เนื้อมีสีขาวนวลปุยฝ้าย ไม่ฉ่ำน้ำ ไม่เป็นเนื้อแก้วยางไหล รสชาติหวานนำเปรี้ยว ปลูกที่ระดับความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 200 เมตรขึ้นไป ในพื้นที่อำเภอเบตง และอำเภอธารโต ซึ่งมีหมอกปกคลุมเกือบทั้งปี โดยจังหวัดได้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ไทย ต่อกรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2567 ปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณารับรองเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ไทย **“สินค้ามังคุดในสายหมอกเบตง”**

2) สินค้าสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication : GI) ได้แก่

(1) กล้วยหินบันนังสตา เป็นกล้วยพันธุ์พื้นเมืองของอำเภอบันนังสตา ซึ่งปลูกมากในพื้นที่ 7 อำเภอของจังหวัดยะลา ได้แก่ อำเภอบันนังสตา อำเภอธารโต อำเภอกรงปินัง อำเภอเยหา อำเภอเบตง อำเภอกาบัง และอำเภอเมืองยะลา มีลักษณะเด่น คือ เป็นกล้วยที่มีเนื้อแข็ง และเมื่อสุกจะมีรสชาติเปรี้ยวเล็กน้อย ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) กับกรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2552

(2) ทุเรียนสะเต๊ะน้ำยะลา หมายถึง ทุเรียนพันธุ์หมอนทอง พันธุ์ก้านยาว พันธุ์ชะนี พันธุ์พวงมณี พันธุ์ช้างคิง และพันธุ์หนามดำ (โอดี) มีลักษณะเนื้อแห้ง ละเอียด เส้นใยน้อย เนื้อมีสีเหลืองอ่อนหรือเข้มตามสายพันธุ์ มีกลิ่นเฉพาะตัวตามสายพันธุ์ รสชาติหวานมัน ปลูกบนพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตั้งแต่ 100 เมตรขึ้นไป ในเขตพื้นที่จังหวัดยะลา ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) กับกรมทรัพย์สินทางปัญญากระทรวงพาณิชย์ เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2564

1.9 สินค้า OTOP ระดับ 5 ดาว จำนวน 16 ผลิตภัณฑ์ (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดยะลา : 2566)

ที่	ชื่อกลุ่ม	ผลิตภัณฑ์	ที่อยู่
1	เก๋บาติก	ผ้าชิ้นลายบาติก	7 ซ.2 ถ.คุปตาสา ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
2	กลุ่มศรีปตรี	ผ้าคลุมผมปัก	58 ถนนพิพิธภักดี ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
3	กลุ่มศรียะลาบาติก	ผ้าปาเต๊ะบล็อกไม้	85 ซ.เวฬุวัน 12 (สุขธร 2) ถ.เวฬุวัน ต.สะเตง
4	กลุ่มน้ำพริกอินทราอาหารทะเลแปรรูป	น้ำพริกกุ้งเสียบ	33 ม.3 ซอยนุกลกิจ 1 ถนนวงเวียน 3 อ.เมืองยะลา
5	หจก.มายโฮมฟู้ดแอนด์เซอร์วิส	น้ำแกงกะหรี่สำเร็จรูป ตราอามา	45/5 ม.3 ต.ท่าสาป อ.เมืองยะลา
6	น้ำพริกสูตรแม่ผิว	น้ำพริกกุ้งเสียบสูตรแม่ผิว	1 ถ.วิฑูรย์อุทิศ 12 ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
7	Adel kraf	ผ้าเปอลาจี ลายอัลลี	ถ.ฝั่งเมือง 4 ต.สะเตง อ.เมืองยะลา
8	มุสตอฟา	น้ำยำปลาร้าสำเร็จรูป	184/32 ม.6 ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา
9	มุสตอฟา	บุดูต้มสุกปรุงรส	184/32 ม.6 ต.สะเตงนอก อ.เมืองยะลา
10	บี.ที.นิวสตาร์	ซิงแก เบตง บดผง 100%	320 ถ.มงคลวิถี ต.เบตง อ.เบตง
11	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาแปรรูปกล้วยหินนังตา	กล้วยหินกรอบเค็ม	418 ม.7 ต.บันนังสตา อ.บันนังสตา
12	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนพัฒนาแปรรูปกล้วยหินนังตา	กล้วยหินปาปริก้า	418 ม.7 ต.บันนังสตา อ.บันนังสตา
13	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรปลาสมคอกช้าง(คุณดาว)	ปลาสมคอกช้างคุณดาว	1 ถ.เทศบาล 1 ต.แม่หวาด อ.ธารโต
14	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์บ้านโปโฮ	ลูกหยีทรงเครื่อง	ม.4 ต.บาโงยซิแน อ.เยหา
15	กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร	ทุเรียนกวน	21 ม.2 ต.ตาชี อ.เยหา
16	กลุ่มปักจักรบ้านตือโลปะแซ	หมวกกะปิเยาะ	245 ม.1 ต.สะเอะ อ.กรงปินัง

1.10 สหกรณ์และสถาบันเกษตรกร

1) ประเภทสหกรณ์และจำนวนสมาชิก (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา : 2567)

ประเภทสหกรณ์	จำนวนสหกรณ์ (แห่ง)	จำนวนสมาชิก (ราย)
1. สหกรณ์การเกษตร	33	28,390
2. สหกรณ์ออมทรัพย์	13	19,476
3. สหกรณ์ร้านค้า	1	441
4. สหกรณ์บริการ	8	19,455
5. สหกรณ์เครดิตยูเนียน	1	401
รวม	56	68,163

2) ประเภทกลุ่มเกษตรกรและจำนวนสมาชิก (สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา : 2566)

ที่	อำเภอ	จำนวน (กลุ่ม)								รวม กลุ่ม
		เมืองยะลา	รามัน	ยะหา	กาบัง	กรงปินัง	บันนังสตา	ธารโต	เบตง	
1	วิสาหกิจชุมชน	68	50	40	21	38	48	34	56	355
2	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	11	17	13	8	7	10	14	7	87
3	กลุ่มยุวเกษตรกร	31	19	12	8	7	22	13	15	127
4	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	27	25	8	3	7	16	11	6	103

2. ข้อมูลการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรของจังหวัด

2.1 เกษตรอินทรีย์ พื้นที่โครงการฟาร์มตัวอย่างในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ วังพญาท่าธง
จำนวน 1 แปลง พื้นที่ 1.35 ไร่ ประเภทแหล่งผลิตพืชอินทรีย์ (พืชผัก) จำนวน 10 ชนิดพืช ประกอบด้วย

ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร/แปลง/ฟาร์ม	จำนวนพื้นที่
1) พืชผัก (จำนวน 1 แปลง พื้นที่ 1.35 ไร่)		
-ผักบุ้งจีน		0.25 ไร่
-คะน้า		0.25 ไร่
-กวางตุ้ง		0.25 ไร่
-กวางตุ้งฮ่องเต้		0.1 ไร่
-ผักโขม		0.1 ไร่
-ขึ้นฉ่าย		0.1 ไร่
-ผักกาดขาว		0.1 ไร่
-ผักกาดหอม		0.1 ไร่
-ต้นหอม		0.05 ไร่
-ผักชี		0.05 ไร่

2.2 การรับรอง GAP

ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร/แปลง/ฟาร์ม	จำนวนพื้นที่ปลูก/ เนื้อที่เพาะเลี้ยง
1) พืช (จำนวน 4,148 แปลง พื้นที่ 21,027.88 ไร่)		
-ทุเรียน	3,358 แปลง	19,098.25 ไร่
-มังคุด	386 แปลง	1,525.75 ไร่
-ลองกอง	69 แปลง	131.50 ไร่
-กล้วย	21 แปลง	30.75 ไร่
-กาแฟ	3 แปลง	7.50 ไร่
-โกโก้	1 แปลง	2 ไร่
-มะพร้าว	18 แปลง	39.50 ไร่
-จำปาตะ	66 แปลง	59.75 ไร่
-เงาะ	14 แปลง	9.75 ไร่
-สมโภชน์	1 แปลง	30 ไร่
-สละ	1 แปลง	3 ไร่
-พืชสมุนไพร	9 แปลง	1.94 ไร่
-พืชผัก	146 แปลง	35.27 ไร่
-ข้าว (แบบกลุ่ม 1 กลุ่ม)	33 แปลง	37.50 ไร่
-ไม้ผลอื่นๆ	22 แปลง	15.42 ไร่

ชนิดสินค้า	จำนวนเกษตรกร/แปลง/ฟาร์ม	จำนวนพื้นที่ปลูก/ เนื้อที่เพาะเลี้ยง
2) ประมง (เกษตรกร 144 ราย เนื้อที่ 91.22 ไร่)		
-ปลาตะเพียน	49 ราย	39.70 ไร่
-ปลาจีน	26 ราย	9.99 ไร่
-ปลาพลวงชมพู	24 ราย	11.68 ไร่
-ปลานิล	16 ราย	11.66 ไร่
-ปลาดุก	9 ราย	12.27 ไร่
-ปลากดเหลือง	7 ราย	2.35 ไร่
-ปลาหมอไทย	5 ราย	0.45 ไร่
-ปลาสลิด	5 ราย	1.81 ไร่
-ปลาซวาย	2 ราย	1.26 ไร่
-กบ	1 ราย	0.05 ไร่
3) ปศุสัตว์ (จำนวน 9 ฟาร์ม)		
-สุกร	2 ฟาร์ม	4,270 ตัว
-ไก่เนื้อ	2 ฟาร์ม	50,000 ตัว
-ไก่ไข่	1 ฟาร์ม	10,000 ตัว
-ไก่พันธุ์	1 ฟาร์ม	840 ตัว
-แพะเนื้อ	1 ฟาร์ม	600 ตัว
-แกะเนื้อ	1 ฟาร์ม	370 ตัว
-ชันโรง	1 ฟาร์ม	85 รัง

3. งบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 270 โครงการ รวมงบประมาณทั้งสิ้น 225.146 ล้านบาท ผลการเบิกจ่าย 204.752 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.94 จำแนกเป็น

3.1 งบประมาณของส่วนราชการต้นสังกัด (Function Base)

งบประมาณรวมทั้งสิ้น 187.589 ล้านบาท ผลการเบิกจ่าย 167.985 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 89.55

การดำเนินงาน/การปฏิบัติราชการ จำนวน 232 โครงการ (แผนงานโครงการจำแนกตามพืช ปศุสัตว์ ประมง กลุ่ม/สหกรณ์ ชลประทาน) โครงการที่สำคัญ ประกอบด้วย

1) ด้านพืช :

- 1) โครงการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพเกษตรกรมัยยืน
- 2) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นและสินค้าเกษตรชีวภาพ
- 3) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP
- 4) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรื่อง (Smart Farmer)
- 5) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่
- 6) โครงการส่งเสริมและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนเชิงเกษตร
- 7) โครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

2) ด้านปศุสัตว์ :

- 1) โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตรด้านปศุสัตว์
- 2) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าปศุสัตว์ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมฮาลาล

3) ด้านประมง :

- 1) โครงการส่งเสริมอาชีพประมง เพื่อพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าประมง
- 2) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าประมง

4) กลุ่ม/สหกรณ์ :

1) โครงการส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เพื่อรักษาและยกระดับความเข้มแข็งสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

- 2) โครงการส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตรและพัฒนาสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นให้กับสหกรณ์

5) ด้านชลประทาน :

โครงการสนับสนุนการบริหารจัดการน้ำและงานชลประทาน

3.2 งบประมาณจังหวัด/กลุ่มจังหวัด (Area Base)

งบประมาณรวมทั้งสิ้น 29.753 ล้านบาท ผลการเบิกจ่าย 29.419 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.88 ประกอบด้วย

งบพัฒนาจังหวัดยะลา จำนวน 9 โครงการ งบประมาณ 23.757 ล้านบาท ผลการเบิกจ่าย 23.757 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 100 ประกอบด้วย

1) โครงการเพิ่มศักยภาพศูนย์คัดแยกผลไม้ชุมชน เพื่อการขับเคลื่อนธุรกิจเกษตร งบประมาณ 8,722,300 บาท (กสก.)

- 2) โครงการเกษตรพอเพียงเลี้ยงชุมชน งบประมาณ 9,236,938 บาท (กสก.)
 - 3) โครงการพัฒนาและขยายผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยะลา งบประมาณ 540,000 บาท (กสก.)
 - 4) โครงการส่งเสริมการพัฒนาและขยายผลอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดยะลา กิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง งบประมาณ 829,966 บาท (กสก.)
 - 5) โครงการส่งเสริมการพัฒนาและขยายผลอันเนื่องมาจากพระราชดำริยะลา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2567 งบประมาณ 1,571,600 บาท (กสก.)
 - 6) โครงการเสริมสร้างภาพลักษณ์ จังหวัดยะลา ประจำปี 2567 กิจกรรมงานมหกรรมผลไม้และของดีเมืองยะลา งบประมาณ 572,500 บาท (กสก.)
 - 7) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการแปรรูปกาแฟ กิจกรรมหลักเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและการแปรรูปกาแฟ งบประมาณ 1,076,330 บาท (กสก.)
 - 8) โครงการยกระดับประสิทธิภาพการผลิตกล้วยหินคุณภาพ กิจกรรมหลักยกระดับประสิทธิภาพการผลิตกล้วยหินคุณภาพ งบประมาณ 1,043,100 บาท (กสก.)
 - 9) โครงการเสริมสร้างภาพลักษณ์จังหวัดยะลา งบประมาณ 120,000 บาท (กปม.)
- งบพัฒนากลุ่มจังหวัด จำนวน 2 โครงการ งบประมาณ 5.995 ล้านบาท ผลการเบิกจ่าย 5.661 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.43 ประกอบด้วย
- 1) โครงการยกระดับฟาร์มเลี้ยงปศุสัตว์และการแปรรูปสร้างอาชีพเพิ่มรายได้เศรษฐกิจฐานรากเพื่อความมั่นคง มั่งคั่งชายแดนใต้ งบประมาณ 2,824,000 บาท (กปศ.)
 - 2) โครงการยกระดับการพัฒนาไม้ผลที่มีศักยภาพในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ชายแดนสู่มาตรฐาน งบประมาณ 3,171,897 บาท (กสก.)

3.3 งบอื่นๆ

- จำนวน 28 โครงการ งบประมาณรวมทั้งสิ้น 7.927 ล้านบาท ผลการเบิกจ่าย 5.413 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 68.30 ประกอบด้วย
- 1) โครงการขยายผลเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวของกล้วยหิน ในพื้นที่จังหวัดยะลา งบประมาณ 2,233,420 บาท (กสก.)
 - 2) โครงการคลินิกเกษตรเคลื่อนที่ในพระราชานุเคราะห์ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร งบประมาณ 300,000 บาท (กสก.)
 - 3) โครงการการพัฒนาศักยภาพการผลิตกาแฟโรบัสตาอัตลักษณ์ที่เหมาะสมกับเขตภาคใต้ตอนล่าง งบประมาณ 127,868 บาท (กวก.)
 - 4) โครงการการจัดการผลิตพืช เพื่อเพิ่มเสถียรภาพด้านรายได้ และความมั่นคงด้านอาหารของชุมชน นวัตกรรมวิชาการเกษตรจังหวัดยะลา งบประมาณ 640,783 บาท (กวก.)
 - 5) โครงการวิจัยการปรับปรุงพันธุ์ข้าวโพดหวานลูกผสม เพื่อเพิ่มผลผลิต คุณภาพบริโภคและทนทานต่อโรคใบไหม้แผลใหญ่ งบประมาณ 62,274 บาท (กวก.)
 - 6) โครงการ การขับเคลื่อน “IGNITE THAILAND ภาคการเกษตร” งบประมาณ 40,000 บาท (กวก.)

7) โครงการ 76 จังหวัด 76 โมเดล (Bast Practice) การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง งบประมาณ 105,000 บาท (กวก.)

8) โครงการวิจัยขยายเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวของกล้วยหิน (banana blood disease) ในพื้นที่จังหวัดยะลา งบประมาณ 230,000 บาท (กวก.)

9) โครงการพัฒนาพืชเศรษฐกิจใหม่ งบประมาณ 16,000 บาท (กวก.)

10) โครงการส่งเสริมการเลี้ยงแพะในพื้นที่ภาคใต้ตามพระราชดำริ งบประมาณ 668,400 บาท (กปศ.)

11) โครงการปรับปรุงพันธุ์ทดสอบพันธุ์ไก่พื้นเมืองด้านซ้ายฯ งบประมาณ 1,149,952 บาท (กปศ.)

12) โครงการวิจัยและพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์จากความหลากหลายทางชีวภาพของไพลดำ (Zingiber Ottensii Valetor) ในประเทศไทยเพื่อสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์ งบประมาณ 1,160,683 บาท (กวก.)

13) โครงการวิจัยอนุรักษ์เชื้อพันธุกรรมทุเรียนเพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงพันธุ์ งบประมาณ 111,774 บาท (กวก.)

14) โครงการวิจัยการปรับปรุงพันธุ์ส้มโอเนื้อสีแดงเพื่อการส่งออก งบประมาณ 45,556 บาท (กวก.)

15) โครงการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ไม้ดอกพันธุ์ใหม่สู่การรับรองพันธุ์ในปี 2567 งบประมาณ 54,683 บาท (กวก.)

16) โครงการวิจัยและพัฒนาพันธุ์หน้าวัวตัดดอก งบประมาณ 66,837 บาท (กวก.)

17) โครงการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิตโกโก้เพื่อรองรับเกษตรกรรมยั่งยืน งบประมาณ 193,518 บาท (กวก.)

18) โครงการวิจัยการสร้างฐานพันธุ์กรรมพืชสวนเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่าและยั่งยืน งบประมาณ 27,293 บาท (กวก.)

19) โครงการตรวจสอบและดำเนินการ กรณีเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินถึงแก่ความตาย งบประมาณ 44,240 บาท (สปก.)

20) โครงการพัฒนาธุรกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดิน งบประมาณ 191,460 บาท (สปก.)

21) โครงการส่งเสริมระบบวนเกษตรในเขตปฏิรูปที่ดิน งบประมาณ 111,882 บาท (สปก.)

22) โครงการบริหารจัดการที่ดินเอกชน งบประมาณ 6,700 บาท (สปก.)

23) โครงการปรับปรุงหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดิน (ส.ป.ก.4-01) เป็นโฉนดเพื่อการเกษตร งบประมาณ 51,000 บาท (สปก.)

24) โครงการจัดที่ดินชุมชนปฏิรูปที่ดิน งบประมาณ 135,100 บาท (สปก.)

25) โครงการ KICK OFF พิธีมอบโฉนดเพื่อการเกษตรเป็นของขวัญปีใหม่ พ.ศ.2567 งบประมาณ 40,000 บาท (สปก.)

26) โครงการพัฒนาเกษตรกรปราดเปรี๊ยะ (Smart Farmer) ในเขตปฏิรูปที่ดิน งบประมาณ 194,612 บาท (สปก.)

27) โครงการพัฒนาผู้แทนเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน งบประมาณ 47,880 บาท (สปก.)

28) โครงการส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งบประมาณ 14,000 บาท (สปก.)

4. แผนการดำเนินงานโครงการสำคัญ (Agenda) (สรุปโดยย่อ)

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มี 9 นโยบายหลักและ 8 ประเด็นข้อสั่งการ ดังนี้

๙ นโยบายหลัก	๘ ประเด็นข้อสั่งการ
๑) จัดตั้งศูนย์บริการประชาชนภาคการเกษตร ๒) ขับเคลื่อนภารกิจ ยุกระดับ MR. สินค้าเกษตร ๓) ป้องกัน แก้ไข ฟื้นฟู รับมือภัยแล้ง/ภัยพิบัติทางธรรมชาติ ๔) ปรับปรุมาตรการกลลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมาย ๕) ผลักดันสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ๑ ท้องถิ่น ๑ สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ๖) ส่งเสริมเกษตรกร/สถาบันเกษตรกรเป็นผู้ให้บริการ ทางเกษตรแบบครบวงจร	๑) เปลี่ยน ส.ป.ก. เป็นโฉนด ๒) โครงการสร้างอาชีพ สร้างรายได้เกษตรกรที่ได้รับ การพักชำระหนี้ ๓) โครงการจัดงานมหกรรมพืชสวนโลกจังหวัดอุดรธานี พ.ศ. ๒๕๖๙ ๔) การขยายผลการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ๕) การแก้ไขปัญหาการทำประมง ๖) การพัฒนาพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์
๗) ทำการเกษตรที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อม (Go Green) ด้วย BCG/Carbon Credit ๘) สร้างระบบประกันภัย เกษตรกรไทย สุขใจถ้วนหน้า ๙) บริการทางการเกษตรที่ใช่ เลือกใช้ให้เหมาะสม	๗) การเปิด/ขยายตลาดสินค้าเกษตรต่างประเทศ (ปรับบทบาทของทูตเกษตร) ๘) การลงพื้นที่ตรวจราชการ ของ รมว.กษ. และรมช.กษ.

5. สถานการณ์การผลิตและราคาสินค้าเกษตรที่สำคัญ

(สินค้าเกษตร พาร์มมาตรฐานด้านปศุสัตว์ ผลการสำรวจจนมโรงเรียน)

5.1 สินค้าเกษตร (ไม้ผล 4 ชนิด ทุเรียน มังคุด ลองกอง เงาะ)

จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพและความเหมาะสม สำหรับเป็นแหล่งผลิตไม้ผลที่สำคัญของประเทศไทย มีความโดดเด่นจนได้รับการยอมรับว่าเป็นเมืองแห่งผลไม้ของจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยผลไม้ที่มีความโดดเด่นที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกร ได้แก่ ทุเรียน มังคุด ลองกอง และเงาะ

(1) ทุเรียน สถานการณ์การปลูกทุเรียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2567 มีพื้นที่ปลูก จำนวน 105,400 ไร่ เพิ่มขึ้นจากปี 2566 (96,233 ไร่) จำนวน 9,167 ไร่ มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดที่ อ.เบตง อ.บันนังสตา และ อ.ธารโต โดยการปรับเปลี่ยนพื้นที่จากไม้ผลชนิดอื่น และยางพารา หันมาปลูกทุเรียนเนื่องจากทุเรียนมีราคาดี เป็นที่ต้องการของตลาด ประกอบกับทุเรียนยะลาเป็นทุเรียนที่มีคุณภาพดี มีคุณลักษณะเด่น คือ เนื้อสีเหลืองเข้ม หวานสีทอง เปลือกบาง เมล็ดลีบ จึงได้รับสมญานามว่า “ทุเรียนสะเต๊ะน้ำยะลา” และการปลูกยังเน้นแบบสวนธรรมชาติ ใช้สารเคมีน้อย จึงทำให้เป็นที่นิยมของผู้บริโภค

สถานการณ์ด้านการผลิต ในปี 2566 ที่ผ่านมา : ปริมาณผลผลิตทุเรียน 89,661 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2565 (28,622 ตัน) จำนวน 61,039 ตัน โดยมีผลผลิตต่อไร่ 1,342 กก./ไร่ เนื่องจากเกษตรกรมีการจัดการสวนที่ดี ทำให้ส่งผลต่อการออกดอกทุเรียนมากขึ้น (ปัจจุบันผลผลิต ปี 2567 อยู่ระหว่างการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งคาดว่าจะมีผลผลิตประมาณ 73,358 ตัน โดยลดลงจากปี 2566 ประมาณ 16,303 ตัน เนื่องจากสภาพอากาศแห้งแล้ง ทำให้ทุเรียนขาดน้ำ)

แนวทางการตลาด ในปี 2567 : จำหน่ายในประเทศ 27% ส่งออก 71% และแปรรูป 2%

ปัญหา : ปัจจุบันยังพบปัญหาการผลิตทุเรียนที่สำคัญของจังหวัดยะลา คือ ปัญหาการระบาดของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน ซึ่งสร้างความเสียหายให้กับผลผลิต และส่งผลกระทบต่อ การส่งออกเป็นอย่างมาก จึงส่งผลให้เกษตรกรขายทุเรียนได้ราคาต่ำ

แนวทางแก้ไข : อบรมเกษตรกรในเรื่องการจัดการดูแลสวนที่ดี ให้เข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP

(2) มังคุด สถานการณ์การปลูกมังคุดมีแนวโน้มพื้นที่ปลูกลดลง โดยในปี 2567 มีพื้นที่ปลูก จำนวน 6,195 ไร่ ลดลงจากปี 2566 (6,279 ไร่) จำนวน 84 ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดที่ อ.เบตง เนื่องจากมังคุดมีราคาตกต่ำ ประกอบกับราคาทุเรียนมีแนวโน้มราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เกษตรกรหันไปปลูกทุเรียนทดแทน และพื้นที่ปลูกมังคุดที่เหลืออยู่ส่วนใหญ่พบว่าเกษตรกรยังขาดการดูแล จึงทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพ ทำให้ไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคและตลาด ส่วนการแปรรูปยังมีการแปรรูปในปริมาณที่น้อย เนื่องจากยังไม่มีตลาดรองรับ และผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปไม่หลากหลาย ประกอบการเกษตรกรยังขาดองค์ความรู้และเครื่องจักรอุปกรณ์ในการแปรรูป

สำหรับจุดเด่นของมังคุดยะลา พบว่าสภาพพื้นที่มังคุดของจังหวัดยะลา โดยเฉพาะในพื้นที่อำเภอเบตง ซึ่งปลูกมังคุดในพื้นที่บริเวณที่ราบสูงเนินเขา และตั้งอยู่ในหุบเขา มีลักษณะเหมือนแอ่งกระทะที่โอบล้อมด้วยหุบเขาน้อยใหญ่ จากสภาพภูมิประเทศดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 อย่างต่อวัน เช้าหมอก เย็นแดด เย็นฝนตก ส่งผลให้เกิดการสร้างชั้นเนื้อของมังคุด (ยิว) แบบเคลือบที่ละชั้น ทำให้เนื้อมังคุดมีสีขาวนวลปุยฝ้าย มีรสชาติหวานน่าเปรี้ยว มีกลิ่นหอมเฉพาะ ไม่เป็นเนื้อแกว่งยางไหล เมื่อสุกผลดำจะไม่ฉ่ำน้ำ จึงได้รับสมญานามว่า “มังคุดในสายหมอก” ซึ่งจากจุดเด่นดังกล่าวทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตมังคุดยะลาให้มีชื่อเสียง และยกระดับราคาของมังคุดได้

สถานการณ์ด้านการผลิต ในปี 2566 ที่ผ่านมา : ปริมาณผลผลิต 2,444 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2565 (748 ตัน) จำนวน 1,696 ตัน โดยมีผลผลิตต่อไร่ 404 กก./ไร่ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากเกษตรกรเริ่มมีการจัดการสวนที่ดี ประกอบกับการส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ของภาคที่จะให้มังคุดในสายหมอกเบตง ขึ้นทะเบียนเป็นสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) (ปัจจุบันผลผลิต ปี 2567 อยู่ระหว่างการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งคาดการณ์ว่าจะมีผลผลิตประมาณ 3,387 ตัน โดยเพิ่มขึ้นจากปี 2566 ประมาณ 943 ตัน)

แนวทางด้านการตลาดในปี 2567 : จำหน่ายในประเทศ 84% ส่งออก 15% และแปรรูป 1%

(3) ลองกอง สถานการณ์การปลูกลองกองมีแนวโน้มมีพื้นที่ปลูกลดลง โดยในปี 2567 มีพื้นที่ปลูก จำนวน 16,694 ไร่ ลดลงจากปี 2566 (17,282 ไร่) จำนวน 588 ไร่ โดยมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดที่ อ.บันนังสตา และอ.รามัน ปัจจุบันลองกองมีราคาตกต่ำ ประกอบกับราคาทุเรียน มีแนวโน้มราคาสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เกษตรกรโค่นต้นลองกองไปปลูกทุเรียน และพื้นที่ปลูกลองกองที่เหลืออยู่พบว่าเกษตรกรขาดการดูแล จึงทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่มีคุณภาพ ทำให้ไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคและตลาด อีกทั้งยังไม่มีมีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ

สำหรับจุดเด่นของลองกองยะลา พบว่าเป็นลองกองที่มีรสชาติหวาน เนื้อใส ไม่ฉ่ำน้ำจนเกินไป สามารถเก็บได้นานกว่าปกติ หากได้รับการดูแลดีจะมีชื่อยาวจึงได้รับสมญานามว่า “ลองกองยะลา” ซึ่งจากจุดเด่นดังกล่าวทำให้สามารถพัฒนาศักยภาพการผลิตลองกองยะลาให้มีชื่อเสียง ยกระดับราคาของลองกองได้

สถานการณ์ด้านการผลิต ในปี 2566 ที่ผ่านมา : ปริมาณผลผลิต 5,101 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2565 (29 ตัน) จำนวน 5,072 ตัน โดยมีผลผลิตต่อไร่ 297 กก./ไร่ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา เนื่องจากลองกองมีการออกดอกล่าช้า ประกอบกับไม่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศที่จะส่งผลต่อการออกดอก (ปัจจุบันผลผลิต ปี 2567 อยู่ระหว่างการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งคาดว่าจะมีผลผลิตประมาณ 4,642 ตัน โดยลดลงจากปี 2566 ประมาณ 459 ตัน)

แนวทางด้านการตลาดในปี 2567 : จำหน่ายผลสด 100%

(4) เงาะ สถานการณ์การปลูกเงาะมีแนวโน้มมีพื้นที่ปลูกลดลง โดยในปี 2567 มีพื้นที่ปลูก จำนวน 1,864 ไร่ ลดลงจากปี 2566 (1,965 ไร่) จำนวน 101 ไร่ ทั้งนี้เนื่องจากราคากะเงาะไม่ปรับตัวมากนักเมื่อเทียบกับราคาผลไม้ชนิดอื่น เช่น ทุเรียน หรือมังคุด เป็นต้น ทำให้เกษตรกรเลือกที่จะดูแลทุเรียนมากกว่าเนื่องจากราคาสูงกว่า ทำให้ผลผลิตเงาะที่ได้ออกมาคุณภาพต่ำ เช่น ลูกเล็ก เมล็ดใหญ่ ทำให้ไม่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภคและตลาด และเก็บไว้ได้นาน ส่วนการแปรรูปเงาะ เช่น เงาะกวน หรือเงาะอบแห้งยังไม่เป็นที่นิยมมากนัก เนื่องจากยังไม่มีตลาดรองรับและไม่นิยมบริโภค ประกอบการการอบแห้งเกษตรกรยังไม่มีความรู้และขาดเครื่องจักร อุปกรณ์ในการผลิต

สถานการณ์ด้านการผลิต ในปี 2566 ที่ผ่านมา : ปริมาณผลผลิต 1,249 ตัน เพิ่มขึ้นจากปี 2565 (515 ตัน) จำนวน 734 ตัน โดยมีผลผลิตต่อไร่ 638 กก./ไร่ ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา (ปัจจุบันผลผลิต ปี 2567 อยู่ระหว่างการจัดเก็บข้อมูล ซึ่งคาดว่าจะมีผลผลิตประมาณ 1,052 ตัน โดยลดลงจากปี 2566 ประมาณ 197 ตัน)

แนวทางด้านการตลาดในปี 2567 : จำหน่ายผลสดภายในประเทศ 100%

(ที่มา : ข้อมูลคาดการณ์ปริมาณผลผลิตไม้ผลเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดยะลา ปี 2567 จากการประชุม คณะทำงานบริหารจัดการไม้ผล จังหวัดยะลา ครั้งที่ 1/2567 วันที่ 17 ก.ค.67)

5.2 ฟาร์มมาตรฐานด้านปศุสัตว์

มีฟาร์มมาตรฐาน จำนวน 9 ฟาร์ม ประกอบด้วย

- 1) สุกร 2 ฟาร์ม คือ ยะลาพันธุ์สัตว์ฟาร์ม และพลังเพชรฟาร์ม
- 2) ไก่เนื้อ 2 ฟาร์ม คือ นนทบุรีฟาร์ม (2 แห่ง)
- 3) ไก่ไข่ 1 ฟาร์ม คือ สมศักดิ์ฟาร์ม
- 4) ไก่พันธุ์ 1 ฟาร์ม คือ ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะยะลา
- 5) แพะเนื้อ 1 ฟาร์ม คือ ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะยะลา
- 6) แกะเนื้อ 1 ฟาร์ม คือ ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะยะลา
- 7) ชนโรง 1 ฟาร์ม คือ เจนลีฟาร์ม

5.3 ผลการสุ่มตรวจนมโรงเรียน

- ยังไม่มีการทำสัญญา เพราะโรงเรียนเลื่อนการเปิดเทอม เนื่องจากสถานการณ์การระบาดของไวรัสโคโรนา 2019

- เด็กนักเรียนบางส่วนไม่ยอมดื่มนมในโครงการอาหารเสริม (นม) โรงเรียน โดยให้เหตุผลว่าไม่อร่อย และไม่ดื่มนมรสจืด

- จำนวนอาหารเสริม (นม) โรงเรียนที่ได้รับไม่เพียงพอตามจำนวนนักเรียนในปัจจุบัน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรอาหารเสริม (นม) โรงเรียนตามจำนวนยอดนักเรียนเดิม

- สถานศึกษาจัดเก็บอาหารเสริม (นม) โรงเรียนไม่ถูกต้อง เนื่องจากขาดอุปกรณ์ และพื้นที่จัดเก็บ

6. สถานการณ์และการช่วยเหลือภัยพิบัติด้านเกษตร (ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2567)

บทบาทหน้าที่ ของศูนย์ติดตามและแก้ไขปัญหาภัยพิบัติด้านการเกษตรจังหวัด ติดตามสถานการณ์ และผลกระทบด้านการเกษตร แจ้งเตือนภัย รวมทั้งติดตาม เฝ้าระวังการช่วยเหลือผู้ประสบภัย ด้านการเกษตรของหน่วยงานต่างๆ ในจังหวัด ให้เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ และรวบรวมข้อมูลความเสียหายเบื้องต้น การให้ความช่วยเหลือ ภาวะเกิดภัย และรายงานให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบ

1. พื้นที่เฝ้าระวังอุทกภัยพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากด้านการเกษตร

1) พื้นที่ด้านพืช จำนวน 7 อำเภอ 36 ตำบล 94 หมู่บ้าน ได้แก่ อำเภอเมืองยะลา อำเภอกงปิ่น อำเภอบันนังสตา อำเภอยะหา อำเภอกาบัง อำเภอธารโต และอำเภอรามัน

2) พื้นที่ด้านปศุสัตว์ จำนวน 7 อำเภอ 38 ตำบล 130 หมู่บ้าน ได้แก่ อำเภอเมืองยะลา อำเภอกงปิ่น อำเภอบันนังสตา อำเภอยะหา อำเภอกาบัง อำเภอรามัน และอำเภอธารโต

3) พื้นที่ด้านประมง จำนวน 4 อำเภอ 22 ตำบล 51 หมู่บ้าน ได้แก่ อำเภอเมืองยะลา อำเภอรามัน อำเภอยะหา และอำเภอกาบัง

2. การเตรียมรับสถานการณ์ช่วงฤดูฝน

1) ติดตามสภาพอากาศ ปริมาณน้ำฝน และประเมินสถานการณ์น้ำประจำวัน

2) จัดทำฐานข้อมูลการขึ้นทะเบียนเกษตรกรด้านพืช ประมง และปศุสัตว์

3) ขุดลอกคลอง กำจัดวัชพืช และสิ่งขวางทางน้ำ

4) การจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร และเครื่องสูบน้ำ รถบรรทุก ฯลฯ

5) เตรียมเสบียงอาหารสัตว์ เวชภัณฑ์ ยารักษาโรคสัตว์

6) จัดทำแผนปฏิบัติการช่วยเหลือเกษตรกร เตรียมพร้อมบุคลากรเพื่อรองรับสถานการณ์

3. สถานการณ์ภัยพิบัติ

สถานการณ์อุทกภัย น้ำป่าไหลหลาก และดินสไลด์ ในพื้นที่ ๘ อำเภอ ช่วงเดือนพฤศจิกายน-ธันวาคม ๒๕๖๖ ความเสียหายด้านการเกษตร และความก้าวหน้าการให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ดังนี้

ประเภท	เกษตรกร (ราย)	ความเสียหาย	วงเงินการให้ความ ช่วยเหลือ(บาท)	สถานะการให้ความช่วยเหลือ
(๑) ด้านพืช	๑๘๓	๓๐๒.๗๕ ไร่	๘๕๒,๕๘๙.๐๐	ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเสร็จ สิ้นแล้ว
(๒) ด้านประมง	๔๘	๑๒.๐๔๘๖ ไร่ ๘๓๑ ตรม.	๓๖๒,๔๙๐.๐๐	ดำเนินการให้ความช่วยเหลือเสร็จ สิ้นแล้ว
(๓) ด้านปศุสัตว์	๔๗๖	๓,๑๑๒ ตัว	๑๕,๒๙๒,๔๐๐ .๐๐	อยู่ระหว่างการให้ความช่วยเหลือ โดยการสนับสนุนเงินทดรองราชการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์อยู่ ระหว่างการให้ความช่วยเหลือ โดย การสนับสนุนเงินทดรองราชการ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประเภท	เกษตรกร (ราย)	ความเสียหาย	วงเงินการให้ความ ช่วยเหลือ(บาท)	สถานะการให้ความช่วยเหลือ
- มีซาก	๒๗๕	๑,๖๕๒ ตัว	๙,๑๖๔,๔๗๐.๐๐	หมายเหตุ : เกษตรกรจังหวัดยะลา ได้รับความเสียหาย จำนวน ๒๗๕ ราย (๑) จ่ายเงินให้เกษตรกรเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๒๔๑ ราย วงเงิน ๘,๑๔๒,๖๒๐ บาท (๒) อยู่ระหว่างกระทรวงฯ ขอขยาย วงเงินจากกรมบัญชีกลาง เกษตรกร ๓๔ ราย วงเงิน ๑,๐๒๑,๘๕๐ บาท (ขอขยายจนถึงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๗)
- ไม่มีซาก	๒๐๑	๑,๑๖๐ ตัว	๖,๑๒๗,๙๓๐.๐๐	- จ่ายเงินให้เกษตรกรแล้ว เมื่อวันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗
รวม	๔๗๖	๒,๘๑๒ ตัว	๑๕,๒๙๒,๔๐๐.๐๐	

7. การเฝ้าระวังโรคระบาด

7.1 โรคระบาดด้านพืช

7.1.1 โรคใบจุดกลมจากเชื้อราคอลเลโทตริกัม (โรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา)

(ข้อมูล : การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดยะลา)

โรคใบร่วงชนิดใหม่แพร่กระจายโดยลมและน้ำฝนเป็นหลัก มีการระบาดในช่วงที่มีฝนตกชุก ติดต่อกันหลายวัน มีความชื้นสูงโดยเกิดในระยะใบแก่ สำหรับจังหวัดยะลาพบการระบาดในระยะแรก ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2562 - มีนาคม 2563 การระบาดของโรคในระยะที่ ๒ ระหว่างเดือนพฤษภาคม 2563 - ตุลาคม 2563 การระบาดของโรคในระยะที่ 3 ระหว่างเดือนกรกฎาคม 2564 - ตุลาคม 2564 การระบาดของโรคในระยะที่ 4 ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2565 - มีนาคม 2565 การระบาดของโรคในระยะที่ 5 ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2566 โดยในห้วงเดือน เมษายน - มิถุนายน 2567 ไม่พบการระบาดของโรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพาราด้วยสภาพอากาศและฤดูปลูกใบของยางพารา เริ่มพบการระบาดใหม่ ในเดือนกรกฎาคม 2567 ในเขตพื้นที่ อ.บันนังสตา และอำเภอใกล้เคียง

ตารางที่ 1 เนื้อที่เกิดโรคใบจุดกลมจากเชื้อราคอลเลโทตริกัม (ข้อมูล ณ วันที่ 29 ตุลาคม 2567)

อำเภอ	เนื้อที่ปลูก	เนื้อที่เกิดโรคใบร่วง		คิดเป็นร้อยละ
	(ไร่)	(ราย)	(ไร่)	
เมืองยะลา	65,797	27	130	0.20
กรงปินัง	68,007	54	390	0.57
เบตง	298,006	23	300	0.10
บันนังสตา	173,661	50	680	0.39
ธารโต	116,260	75	950	0.82
ยะหา	168,770	10	100	0.06
กาบัง	120,375	0	0	0.00
รามัน	163,464	125	634	0.39
รวม	1,174,340	364	3,184	0.27

ผลการดำเนินการที่ผ่านมา (กรณีพบการระบาด)

การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดยะลา ได้ร่วมประชุมหารือ ปัญหาที่เกิดขึ้น กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานอื่น ๆ เช่น เกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา เกษตรจังหวัดยะลา ปศุสัตว์จังหวัดยะลา สหกรณ์จังหวัดยะลา ศูนย์วิจัยพืชสวนยะลา สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดยะลา นายอำเภอในพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ สำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัดยะลา สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดยะลา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และหน่วยงานอื่น ๆ เช่น ท้องถิ่นจังหวัดยะลา เทศบาลนครยะลา ธนาครเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อร่วมบูรณาการแก้ไขปัญหา ศึกษาสาเหตุที่มาของปัญหา วิธีการดูแลรักษา ตลอดจนการฟื้นฟูสภาพพื้นที่ เพื่อบรรเทาความรุนแรงและให้เกิดผลกระทบต่อเกษตรกรชาวสวนยางน้อยที่สุด

1. ด้านการป้องกัน

1) ดูแลบำรุงดินและบำรุงต้นยางอย่างสม่ำเสมอ เมื่อเกิดการระบาดของโรคต้นยางสามารถสร้างใบใหม่ออกมาทดแทนใบยางที่ร่วงไปได้อย่างรวดเร็ว

2) ใส่ปุ๋ยบำรุงสม่ำเสมอ เพื่อสร้างความสมบูรณ์ให้กับต้นยาง เมื่อเกิดการระบาดของโรคจะทำให้ต้นยางพาราสามารถสร้างใบใหม่ออกมาทดแทนใบยางที่ร่วงไปได้อย่างรวดเร็ว และเพิ่มธาตุอาหารเสริม Mg, Ca และ Si แต่หากเป็นโรคแล้วการใช้ Ca จะไม่ได้ผลเท่าที่ควร หลีกเลี่ยงการใช้ปุ๋ยที่มีไนโตรเจน (N) สูงมาก

3) กวาดใบยางที่ร่วง และทำลายโดยการฝังดิน

4) กำจัดวัชพืชในสวนยางพาราให้โล่งเตียน

5) เสริมสร้างสมดุลระบบนิเวศน์ในสวนยาง

6) สังเกตเห็นอาการต้นยางมีทรงพุ่มเฉาไม่สดชื่น ใบออกเหลืองให้ตรวจสอบอาการของโรคบนใบและใบยางที่ร่วง หากพบมีอาการของโรคให้รีบใช้สารเคมีฉีดพ่นทรงพุ่มให้ทั่วทั้งแปลง โดยเครื่องฉีดพ่นสารเคมีแรงดันสูง ฉีดพ่นพุ่มใบ อย่างน้อย 2 ครั้ง (ซ้ำทุก 7 - 15 วัน)

7) ฉีดพ่นด้วยเชื้อจุลินทรีย์ เช่น ไตรโคเดอร์มา (ยังไม่มีผลการรายงานการใช้) แต่มีข้อจำกัด คือ ต้องใช้ซ้ำบ่อยๆ หลายครั้ง

8) ห้ามเคลื่อนย้ายต้นพันธุ์ กิ่งตา และวัสดุปลูก ออกจากพื้นที่ระบาด

2. ด้านการรักษาและกำจัดโรค ปัจจุบันยังไม่สามารถสรุปวิธีการรักษาและกำจัดโรค ในพื้นที่ที่ระบาดได้อย่างชัดเจน การดำเนินการในพื้นที่ได้ดำเนินการ ดังนี้

1) การรักษาโดยการใช้อากาศยานไร้คนขับ (Drone) พ่นสารเคมีเพื่อกำจัดเชื้อที่อยู่บริเวณพุ่มยอดของต้นยางพารา โดยใช้สารเคมี Propiclonazoe + Difeconazone เป็นการควบคุมบริเวณพื้นที่ระบาด

2) การฉีดพ่นสารเคมีกำจัดโรคด้วยเครื่องฉีดพ่นแรงดันสูง ฉีดพ่นพุ่มใบยางจากข้างล่าง สารเคมีที่แนะนำ ได้แก่

1. เบโนมิล อัตราผสม
2. โพรปีเนปหรือแมนโคเซป หรือคลอโรธาโลนิล
3. สารเคมีกลุ่มไตรอะโซล เช่น
 - เฮกซาโคนาโซล (5% a.i)
 - โพรปีโคนาโซล (25% a.i)
 - ไทโอฟาเนต-เมธิล

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. การผสมสารเคมีฉีดพ่นให้ผสมสารจับใบ 2 ช้อน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการป้องกันและกำจัดโรค
2. การใช้เชื้อจุลินทรีย์ฉีดพ่นลงดิน หรือ ลำต้นยางพารา เช่น ไตรโคเดอร์มา (ยังไม่มีผลการรายงานการใช้) แต่มีข้อจำกัด คือ ต้องใช้ซ้ำบ่อย ๆ หลายครั้ง

3. วิธีการแก้ปัญหาด้วยสารชีวภัณฑ์ควบคุมและกำจัดโรค เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับต้นยางพารา ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ซึ่งร่วมดำเนินการโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและเกษตร ซึ่งผลการทดลองในแปลงยาง ต.กาลอ อ.รามัน จ.ยะลา ปรากฏว่าใบยางที่แตกใบขึ้นมาใหม่ มีขนาดใบค่อนข้างใหญ่ มีความสมบูรณ์และทรงพุ่มใบมีการกระจายตัวหนาแน่น ใบที่แตกใหม่ไม่ปรากฏอาการของโรคใบร่วงชนิดใหม่ แต่กลับพบว่ามียาแ้งเกิดขึ้น ในท้ายที่สุดพบการระบาดรอบที่ 2 ขึ้นในแปลงเดิมที่ อ.รามัน

4. การทดลองการใช้ไส้เดือนในสวนยางพารา เครื่องมือไถพรวนดินแบบมีชีวิต (ไส้เดือน) เพื่อประโยชน์ในการไถพรวนดินและให้ธาตุอาหารในสวนยางพารา การส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมแบบบูรณาการในสวนยางพาราที่ประสบปัญหาโรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา โดยร่วมบูรณาการการดำเนินงานซึ่งมีการยางแห่งประเทศไทยจังหวัดยะลา สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดยะลา ศูนย์วิจัยและพัฒนาแพะแกะและหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดยะลาที่เกี่ยวข้อง ขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพเสริมแบบบูรณาการในสวนยางพาราที่ประสบปัญหาโรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา จังหวัดยะลา ด้วยการทดลองการใช้ไส้เดือนในสวนยางพารา ณ แปลงเกษตรกร (นายบุญชอบ สองแก้ว) หมู่ที่ 7 ตำบลลำใหม่ อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา เป็นแปลงนำร่องตัวอย่างในการดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหาโรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพาราอย่างยั่งยืน ตามนโยบายของหัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายอภัย สุทธิสังข์) โดยวิธีทางอินทรีย์วัตถุ ด้วยการทำสวนยางให้สะอาดและสร้างอาชีพเสริมในสวนยาง เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เสริม (พืช/ประมง/ปศุสัตว์) โดยคัดเลือกแปลงสวนยางของนายบุญชอบ สองแก้ว พื้นที่ 13 ไร่ เป็นแปลงนำร่องตัวอย่าง

ผลการทดลองเลี้ยงไส้เดือนแดงและไส้เดือนพันธุ์แอฟริกา (ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2564) ในสวนยางเกษตรกร พันธุ์ RRIT251 และพันธุ์ RRIM600 อายุยาง 12 ปี เปิดกรีดแล้วผลผลิตขายน้ำยางสด 80-120 กก. พบว่าไส้เดือนมีการย่อยใบร่วงยางพาราในแปลง มีมูลไส้เดือนอยู่ใต้ใบยางที่ทับซ้อนกันเป็นจำนวนมากและกระจายอยู่ในระหว่างแถว ยาง เกษตรกรพึงพอใจที่มีปริมาณน้ำยางเพิ่มมากขึ้นจากปุ๋ยมูลไส้เดือน

7.1.2 โรคเหี่ยวในกล้วยหิน (ข้อมูล : สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา ณ เดือนมิถุนายน 2567)

1. สถานการณ์การระบาดของโรคเหี่ยวในกล้วย จังหวัดยะลาปี 2567

ปัจจุบันเกษตรกรปลูกกล้วยหินในพื้นที่จังหวัดยะลา จำนวน 3,933 ไร่ พบปัญหาการระบาดของโรคเหี่ยวในกล้วยหิน จำนวน 1,207 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 30.70 ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด ครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 8 อำเภอ

ตารางแสดงพื้นที่ปลูกและพื้นที่ระบาดของโรคเหี่ยวในกล้วยหิน

ลำดับที่	อำเภอ	พื้นที่ปลูก	พื้นที่ ระบาด (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	ร้อยละ การระบาด	สี
1	เมืองยะลา	71	12	1,545	16.90	(1)
2	เบตง	85	15.25	600	17.94	(1)
3	บันนังสตา	2,800	1,017	960	36.32	(2)
4	ธารโต	250	69	800	27.60	(1)
5	ยะหา	244	40	832	16.39	(1)
6	รามัน	124	21	580	16.94	(1)
7	กาบัง	164	2	800	1.22	(1)
8	กรงปินัง	195	31	1,000	15.90	(1)
	รวม	3,933	1,207	1,017	30.70	(2)

สง.เกษตรจังหวัดยะลา, ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2567

- หมายเหตุ :
1. สีเขียว ระบาดน้อย ไม่เกินร้อยละ 20-30 ของพื้นที่ทั้งหมด
 2. สีเหลือง ระบาดปานกลาง ไม่เกินร้อยละ 30-60 ของพื้นที่ทั้งหมด
 3. สีแดง ระบาดมาก ไม่เกินร้อยละ 60-100 ของพื้นที่ทั้งหมด

ลักษณะอาการของโรคเหี่ยวในกล้วยหิน พบว่าลำต้นมีสภาพสมบูรณ์ ใบธง (ใบอ่อน) ไม่เปลี่ยนเป็นสีเหลือง ลำต้นเทียมไม่เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล แต่จะพบเครือกล้วยแคระแกรน ขอบเครือเป็นสีน้ำตาล ผลดิบ และเนื้อภายในเน่าและเป็นสีน้ำตาลถึงดำ อาจเนื่องมาจากเชื้อแบคทีเรียมาจากพาหะของแมลงที่มาตอมปลีกล้วย ทำให้ลำต้นยังแข็งแรงแต่ไม่สามารถเก็บผลผลิตได้

2. แนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาและส่งเสริมการผลิตกล้วยหิน ปี 2567 ดังนี้

1) กิจกรรมสร้างการรับรู้ป้องกันโรคเหี่ยวในกล้วยหิน

- ประชาสัมพันธ์ขั้นตอน วิธีการ ป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหิน จัดทำคำแนะนำการป้องกันโรคเหี่ยวในกล้วยหิน แผ่นพับ วีดีโอ

- จัดนิทรรศการเพื่อประชาสัมพันธ์วิธีป้องกันและกำจัดโรคเหี่ยวกล้วยในงานต่างๆ เช่น คลินิกเกษตร, field day, งานมหกรรมผลไม้, อำเภอเคลื่อนที่

- อบรมถ่ายทอดวิธีการผลิตขยายเชื้อบีเอส ป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหิน

- รณรงค์การใช้ประโยชน์จากปลีกล้วย

- จัดทำแปลงขยายผลโรคเหี่ยวในกล้วย ปี 65 จำนวน 15 แปลง พื้นที่ 31.25 ไร่ และปี 66 จำนวน 16 แปลง พื้นที่ 36.5 ไร่ รวม 31 แปลง พื้นที่ 67.75 ไร่ ในพื้นที่ 8 อำเภอ

2) กิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกล้วยหิน

- รณรงค์การตัดทำลายต้นกล้วย และปลีกล้วยที่เป็นโรค

- สนับสนุนสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหิน

- แนะนำส่งเสริมให้ความรู้ ขั้นตอน วิธีการ ป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหิน เพิ่มพื้นที่ปลูกกล้วยหิน (ให้อำเภอนำวิธีการป้องกันกำจัด ไปเพิ่มในเวทีต่างๆ ที่อำเภอจัดขึ้น)

- สนับสนุนหน่อพันธุ์กล้วยหินปลอดโรคจากศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 2 จังหวัดตรัง จำนวน 2,400 หน่อในพื้นที่ 8 อำเภอ

- ขยายพื้นที่ปลูกกล้วยหินตามคำแนะนำ 1,000 ไร่

3. คำแนะนำวิธีการป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหิน ของคณะกรรมการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคเหี่ยวในกล้วยหิน จังหวัดยะลา (ฝ่ายวิชาการ และสนับสนุนการปฏิบัติงาน) มี 6 ขั้นตอน ดังนี้

ในกรณีแปลงเดิมที่เป็นโรค จำนวน 6 ขั้นตอน

1) ทำลายต้นกล้วยที่เป็นโรคทั้งหมดในแปลง นำชิ้นส่วนที่ตัดไปกองให้ห่างจากกอแล้วโรยด้วยปูนขาว หรือ กรณีสามารถขุดหลุมได้ให้นำชิ้นส่วนต้นกล้วยไปวางในหลุมเป็นชั้นๆ ประมาณ 50 ซม. โรยด้วยปูนขาว ผสมยูเรีย สัดส่วน 10 : 1 กลบดิน แล้วรดน้ำให้ชุ่ม อัดดินให้แน่น เพื่อฆ่าเชื้อโรคในดิน และลำต้นกล้วยหิน

2) คลุมปลีกล้วย และตัดปลีกล้วยในระยะต้นเต้าทันที

- ตัดปลีกล้วยทุกปลีที่มีอยู่ในแปลง นำปลีกล้วยที่ตัดใส่ถุงพลาสติก ตากแดดให้แห้ง แล้วนำไปเผาทำลาย ลดการแพร่ระบาดของโรค

- เมื่อปลีกล้วยแทงปลีออกมาใหม่ ให้ห่อปลีกล้วยด้วยถุงตาข่าย ห่อก่อนปลีกล้วยบาน เพื่อป้องกันแมลงที่เป็นพาหะนำโรคเข้าทำลายระยะออกดอก และ ตัดปลีกล้วยทันทีเมื่อกล้วยแทงเครือออกมาจนหมดหวี (ในระยะต้นเต้า) แล้วพาด้วยปูนแดง หรือ สารเคมีฆ่าเชื้อแบคทีเรียตรงตัด เพื่อป้องกันโรคเข้าตรงรอยตัด

3) ควบคุมโรคด้วยสารชีวภัณฑ์บาซิลลัส ซับทีลีส สายพันธุ์ BS-DOA 24 ของกรมวิชาการเกษตร อัตรา 25 กรัม ผสมน้ำ 10 ลิตร ต่อกอ รดทุกๆ 1 เดือน

4) ทำความสะอาดกอกล้วย กำจัดวัชพืช ทำความสะอาดกอกล้วยให้โปร่ง ไร่ต้น 4-5 ต้น/กอ พร้อมตัดแต่งทางใบให้เหลือ 10-12 ทางใบ/ต้น เพื่อลดที่อยู่อาศัยของเชื้อ และแมลงพาหะ

5) บำรุงรักษาดันกล้วย ใส่ปุ๋ย เพิ่มความสมบูรณ์แข็งแรง

- ก่อนออกปลี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัม/กอ/ปี ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์

- หลังออกปลี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 1 กิโลกรัม/กอ/ปี ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ และใส่โดโลไมต์ เพื่อเพิ่มความแข็งแรงให้ต้นกล้วยหิน

6) ทำความสะอาดเครื่องมือ และอุปกรณ์การเกษตร ได้แก่ มีดตัดเครือ จอบ เสียม รองเท้า ด้วยน้ำยาฟอกขาว (คลอรีน ๒๐%) อัตรา 250 มิลลิลิตร ผสมน้ำ 3 ลิตร หรือ ปูนคลอรีน 100 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร โดยการฉีดพ่นสเปรย์ หรือจุ่มลงในภาชนะ

กรณีแปลงปลูกกล้วยหินใหม่

1) ขุดหลุมปลูก และ ขำเชื้อในหลุมด้วยการโรยปูนขาวผสมยูเรีย สัดส่วน 10 : 1 ในหลุมปลูก จากนั้นกลบดิน แล้วรดน้ำให้ชุ่มอัดดินให้แน่น อดดินไว้ 3 สัปดาห์ เพื่อขำเชื้อโรคในดิน เมื่อครบกำหนดใช้จอบสับดินให้แกสพุ่งออกมา แล้วปลูกกล้วยได้ตามปกติ โดยใช้หน่อกล้วยที่ปลอดโรค

2) ควบคุมโรคด้วยสารชีวภัณฑ์บาซิลลัส ซับทีลีส สายพันธุ์ BS-DOA 24 ของกรมวิชาการเกษตร อัตรา 25 กรัม ผสมน้ำ 10 ลิตร ต่อกอ รดทุกๆ 1 เดือน

3) บำรุงรักษาดันกล้วย ด้วยการใส่ปุ๋ย เพิ่มความแข็งแรง

- ก่อนออกปลี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัม/กอ/ปีร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์

- หลังออกปลี ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 1 กิโลกรัม/กอ/ปี ร่วมกับปุ๋ยอินทรีย์ และใส่โดโลไมต์ เพื่อเพิ่มความสมบูรณ์แข็งแรงให้กับต้นกล้วยหิน

4) ทำความสะอาดกอกล้วย ด้วยการกำจัดวัชพืช ทำความสะอาดกอกล้วยให้โปร่ง ไร่ต้น 4-5 ต้น/กอ พร้อมตัดแต่งทางใบให้เหลือ 10-12 ทางใบ/ต้น เพื่อลดที่อยู่อาศัยของเชื้อ และแมลงพาหะ

5) คลุมปลีกล้วย และ ตัดปลีกล้วย เมื่อกล้วยแทงปลีออกมา ให้ห่อปลีกล้วยด้วยถุงตาข่าย ห่อก่อนปลีกล้วยบาน เพื่อป้องกันแมลงที่เป็นพาหะนำโรคเข้าทำลายระยะออกดอก และ ตัดปลีกล้วยทันทีเมื่อกล้วยแทงเครือออกมาจนหมดหวี (ระยะตื่นเต่า) แล้วทาดด้วยปูนแดง หรือ สารเคมีฆ่าเชื้อแบคทีเรียตรงตัด เพื่อป้องกันโรคเข้าตรงรอยตัด

6) ทำความสะอาดเครื่องมือ และอุปกรณ์การเกษตร ได้แก่ มีดตัดเครือ จอบ เสียม รองเท้า ด้วยน้ำยาฟอกขาว อัตรา 250 มิลลิลิตร ผสมน้ำ 3 ลิตร หรือ ปูนคลอรีน 100 กรัมต่อน้ำ 1 ลิตร โดยการฉีดพ่นสเปรย์ หรือ จุ่มลงในภาชนะ

4. สรุปผลการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการระบาดของโรคเหี่ยวในกล้วยหิน ปี 2561 - 2567

ปี	แผนการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
2558		พบการระบาดครั้งแรกในอำเภอเบตง	
2560	1) จัดทำแปลงเรียนรู้ 8 แปลง 2) สร้างการรับรู้ให้กับ เกษตรกร	- มีแปลงเรียนรู้โรคเหี่ยวในกล้วยหิน 8 แปลง ใน 8 อำเภอ พื้นที่ 8 ไร่ - อบรมเกษตรกรด้านการจัดการโรคเหี่ยวในกล้วยหิน จำนวน 200 ไร่ - จัดนิทรรศการถ่ายทอดความรู้การจัดการโรคเหี่ยวกล้วยหิน ในงานคลินิกเกษตรเคลื่อนที่งานวัน Field day ออกข่าว ประชาสัมพันธ์ การจัดการโรคผ่านสื่อมวลชน ได้ สถานีวิทยุ และ สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย NBT	
2561	1) ลดพื้นที่ระบาด 150 ไร่ 2) สร้างการรับรู้ให้กับ เกษตรกร 3) การจัดทำแหล่งสำรองพันธุ์	- ดำเนินการในพื้นที่ระบาดน้อย จำนวน 142 ไร่ (ยะหา กาบัง) โดยทำลายกอกล้วยที่เป็นโรค ขำเชื้อในดินด้วยปูนขาวผสมปุ๋ยยูเรีย - จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์คำแนะนำป้องกันและกำจัดโรคเหี่ยวใน กล้วยหิน พร้อมประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อท้องถิ่นแล้ว จำนวน 2,000 ฉบับ พร้อมประชาสัมพันธ์ในเวทีประชุมกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน - ฝึกอบรมวิธีการป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหินแก่เกษตรกรใน พื้นที่ 400 คน - ร่วมกับเทศบาลนครยะลา จัดทำแหล่งสำรองพันธุ์กล้วยหินด้วย วิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จำนวน 2,000 ต้น	ของ ป.ม. ผ่าน ศอ.บต.แต่ไม่ได้ รับการอนุมัติ
2562	1) ลดพื้นที่ระบาด 250 ไร่ 2) สร้างการรับรู้ให้กับ เกษตรกร 3) การจัดทำแหล่งสำรองพันธุ์	- พื้นที่ระบาดมาก (อำเภอบันนังสตา กรงปินัง) 176 ไร่ โดยทำลายกอ กล้วยทั้งหมด ขำเชื้อในดินด้วยปูนขาวผสมปุ๋ยยูเรีย ปลุกกล้วยใหม่ ใช้ หน่อพันธุ์ปลอดโรค(ต้นกล้วยเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ) และควบคุมการ ระบาดด้วยเชื้อ BS-DOA 24 - พื้นที่ระบาดน้อย จำนวน 73 ไร่ (ยะหา กาบัง) โดยวิธีการ คือ 1) กอที่เป็นโรค ทำลายทั้งหมด แล้วขำเชื้อในดินด้วยปูนขาวผสม ปุ๋ยยูเรีย ปลุกกล้วยใหม่ และควบคุมการระบาดด้วยเชื้อ BS-DOA 24 2) กอที่ไม่เป็นโรคในแปลงที่พบโรค โดยการควบคุมการระบาด ด้วยเชื้อ BS-DOA 24 เมื่อออกเครือให้ห่อเครือด้วยถุงพลาสติก รวม 249 ไร่ - อบรมเกษตรกรสร้างการรับรู้โรคเหี่ยวในกล้วยหิน 200 ราย - ขยายพื้นที่ปลูกในพื้นที่ปลอดโรค (พื้นที่ไม่เคยปลุกกล้วยหิน) ในอำเภอเมืองยะลา 30 ไร่ อำเภอรามัน 60 ไร่ รวม 90 ไร่ เกษตรกร 44 ราย - ปรับปรุงแปลงปลุกกล้วยเดิมในพื้นที่ที่ไม่พบการระบาดของโรคให้ สมบูรณ์เพื่อเป็นแหล่งสำรองพันธุ์ ในอำเภอเมืองยะลา 10 ไร่ และ	ขอสนับสนุน งบประมาณแต่ ไม่ได้รับ การ อนุมัติ

ปี	แผนการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
		อำเภอราษีไศล 10 ไร่	
2563	1) ลดพื้นที่ระบาด 500 ไร่ 2) สร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร	- พื้นที่ระบาดมาก (อำเภอบันนังสตา) 100 ไร่ ทำลายกอกกล้วยที่เป็นโรค และปลูกกล้วยตามคำแนะนำของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง -อบรมเกษตรกรสร้างการรับรู้โรคเหี่ยวในกล้วยหิน 200 ราย	โดนตัดงบประมาณไปช่วยโควิดทั้งหมด
2564	1) ลดพื้นที่ระบาด 1,200 ไร่ 2) เพิ่มพื้นที่ปลูก 200 ไร่	- จัดทำแปลงขยายผลแปลงเรียนรู้อำเภอละ 1 แปลง งบประมาณส่งเสริมการเกษตร โครงการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร - สก.สว.สนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ในการผลิตขยายสารชีวภัณฑ์ป้องกันโรคเหี่ยวในกล้วยหิน ให้กับศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ทั้ง 8 อำเภอ	ของงบประมาณจากสก.สว.
2565	1) เพิ่มพื้นที่ปลูก 2) สร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร	- จัดทำแปลงขยายผลโรคเหี่ยวในกล้วยตามคำแนะนำ ในพื้นที่ 8 อำเภอ จำนวน 15 แปลง พื้นที่ 31.25 ไร่ - สนับสนุนต้นพันธุ์กล้วยจำนวน 2400 ต้น เกษตรกรจำนวน 100 ราย ในพื้นที่ 7 อำเภอ (ยกเว้นกาบัง) - จัดงานวันรณรงค์โรคเหี่ยวกล้วย ณ สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลา - สร้างการรับรู้ป้องกันโรคเหี่ยวในกล้วยหินประชาสัมพันธ์ขั้นตอนวิธีการ ป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหิน จัดทำคำแนะนำการป้องกันโรคเหี่ยวในกล้วยหิน เช่น จัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์โรคเหี่ยวกล้วย ทำแผ่นพับ ทำวีดิทัศน์ - กิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกล้วยหินสนับสนุนสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหิน	ของงบประมาณจากสนง.จังหวัดยะลา แต่ไม่ได้รับงบประมาณ
2566	1) เพิ่มพื้นที่ปลูก 2) สร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร	- ติดตามแปลงขยายผลปี 2565 โรคเหี่ยวในกล้วยตามคำแนะนำ ในพื้นที่ 8 อำเภอ จำนวน 15 แปลง พื้นที่ 31.25 ไร่ - จัดทำแปลงขยายผลโรคเหี่ยวในกล้วยตามคำแนะนำ ในพื้นที่ 8 อำเภอ จำนวน 16 แปลง พื้นที่ 36.5 ไร่ - สร้างการรับรู้ป้องกันโรคเหี่ยวในกล้วยหินประชาสัมพันธ์ขั้นตอนวิธีการ ป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหิน จัดทำคำแนะนำการป้องกันโรคเหี่ยวในกล้วยหิน เช่น จัดนิทรรศการประชาสัมพันธ์โรคเหี่ยวกล้วย ทำแผ่นพับ ทำวีดิทัศน์ - กิจกรรมส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตกล้วยหินสนับสนุนสารชีวภัณฑ์ในการป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวในกล้วยหิน - ดำเนินโครงการส่งเสริมการปลูกพืชอัตลักษณ์พื้นถิ่นในจังหวัดยะลา โดยมีพืชอัตลักษณ์ ได้แก่ กล้วยไข่ช้าง กล้วยไข่แป้นกล้วยหิน กล้วยหักมุก และกล้วยนางพญาส่งเสริมให้ปลูกและใช้สารชีวภัณฑ์ เป้าหมายเกษตรกร 150 ราย/ 150 ไร่ (งบจังหวัด)	ดำเนินการของงบจังหวัดในปี 2566,2567,2568 ได้งบจังหวัด ปี 2566 งบสก. ปี 2566

ปี	แผนการดำเนินงาน	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
		- โครงการขยายผลเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวของกล้วยหิน (banana blood disease) ในพื้นที่จังหวัดยะลา โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกกล้วยหินโดยใช้สารชีวภัณฑ์จากกรมวิชาการ เป้าหมายเกษตรกร 400 ราย / 400 ไร่ (งบสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)) - จัดงานวันรณรงค์และขยายผลเทคโนโลยีการป้องกันกำจัดโรคเหี่ยวกล้วยหินในพื้นที่จังหวัดยะลา เมื่อวันที่ ๑๗ สิงหาคม ๒๕๖๐ ณ บริเวณสนามโรงพิธีช้างเผือก	
2567	โครงการวิจัย “ขยายผลเทคโนโลยีการป้องกัน กำจัดโรคเหี่ยวของกล้วยหิน (banana blood disease) ในพื้นที่จังหวัดยะลา” โดยได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) ระยะเวลาดำเนินการ 6 ปี (๑๘ เมษายน ๒๕๖๖ - ๑๗ เมษายน ๒๕๖๗) เป้าหมายเกษตรกร 400 คน 8 อำเภอ	- อยู่ระหว่างดำเนินการ	

7.1.3 หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน

ทุเรียนเป็นผลไม้หลักที่สำคัญของจังหวัดยะลา มีพื้นที่ปลูกมากที่สุดเมื่อเทียบกับไม้ผลชนิดอื่น ๆ โดยในปี 2566 มีพื้นที่ปลูก จำนวน 96,234 ไร่ ให้ผลผลิตแล้ว 66,788 ไร่ คาดการณ์ผลผลิตประมาณ 89,661 ตัน คาดว่าจะสร้างรายได้ให้เกษตรกรยะลา กว่า 10,000 ล้านบาท สำหรับในฤดูกาลผลิตปีนี้นหน่วยงานกระทรวงเกษตรและสำนักงานเกษตรจังหวัดยะลาได้เร่งสร้างการรับรู้และเตือนภัยแก่พี่น้องเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนให้เฝ้าระวัง ป้องกันกำจัดหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน โดยวิธีการผสมผสาน และสนับสนุนองค์ความรู้และการใช้นวัตกรรมใหม่ “ทุเรียนในแสงไฟ” โดยใช้ไฟแสงขาวไล่ผีเสื้อหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน ซึ่งได้ผลดีเป็นที่น่าพอใจ โดยที่ผ่านมาเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดยะลาได้เข้าไปส่งเสริมให้ความรู้แก่เกษตรกรแล้วกว่า 1,000 ไร่ พร้อมส่งเสริมการผลิตทุเรียน “หนามเขียว ไม่มีหนอน” (ส่งเสริมการผลิตทุเรียนเชิงการค้า โดยใช้สารเคมีตามระบบผลิตทุเรียนตามแบบจันทบุรี)

ซึ่งที่ผ่านมาเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดยะลาประสบปัญหาหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน สร้างความเสียหายแก่ผลผลิตทุเรียนประมาณร้อยละ 5 ของปริมาณผลผลิตทุเรียนทั้งหมด ปัญหาหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผลผลิตทุเรียน ทำให้เกษตรกรขายทุเรียนได้ในราคาที่ต่ำลง และขาดความน่าเชื่อถือต่อผู้บริโภค จากสถานการณ์ดังกล่าวจังหวัดยะลา และหน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตร โดยสำนักงานเกษตรจังหวัดยะลาและสำนักงานเกษตรอำเภอในพื้นที่ดำเนินการเดินหน้าขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้จังหวัดยะลา ยังได้ดำเนินการกำหนดแนวทาง และมาตรการควบคุมป้องกันและแก้ไขปัญหาทุเรียนอ่อนออกสู่ตลาด และส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกทุเรียนขอใบรับรอง GAP เพื่อป้องกันการสวมสิทธิ์ GAP และยกระดับคุณภาพทุเรียนจังหวัดยะลา

สาเหตุปัญหาหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน

หนอนเจาะเมล็ดทุเรียน ตั้งแต่ระยะการพัฒนาดอกซึ่งเป็นช่วงที่มีความเสี่ยงที่หนอนเจาะเมล็ดทุเรียนจะเข้าไปวางไข่จะเข้าไปวางไข่ ทำให้เกิดความเสียหายแก่ผลผลิตส่งผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกทุเรียน โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดยะลา พบการระบาดของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนมากในช่วงต้นฤดูฝน หรือช่วงที่มีฝนตก เนื่องจากสภาพอากาศมีความชื้นสูง ดินนิ่ม ดักแด่หนอนเจาะเมล็ดทุเรียนที่อยู่ในดินจะพักตัวออกมา และเข้าทำลายภายในผลทุเรียน และเมื่อมองจากภายนอกผลจะไม่พบร่องรอยของการทำลายผลผลิตทุเรียน

ผลกระทบของปัญหาที่เกิดขึ้น

- 1) เกษตรกรขายทุเรียนได้ในราคาที่ผันผวนตามกลไกตลาด
- 2) ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน เป็นช่วงเวลาที่ผลผลิตทุเรียนของจังหวัดยะลาออกสู่ตลาด ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือต่อผู้บริโภค

วิธีป้องกันและกำจัดหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนด้วยวิธีการผสมผสานในพื้นที่ ดังนี้

- 1) สำรวจติดตามสถานการณ์หนอนเจาะเมล็ด โดยตรวจดูตัวเต็มวัยของหนอนเจาะเมล็ดในกับดักแสงไฟ หากมีฝนตกหนักติดต่อกัน 2-3 วัน ควรตรวจดูทุกวัน
- 2) การใช้ไฟแสงขาวไล่ผีเสื้อหนอนเจาะเมล็ดทุเรียน
- 3) ห่อผลทุเรียนโดยใช้ถุงพลาสติกสีขาวขุ่น เจาะรูที่บริเวณขอบล่าง เพื่อให้หยดน้ำระบายออกสามารถป้องกันผีเสื้อตัวเต็มวัยมาวางไข่ได้ โดยเริ่มห่อตั้งแต่ผลทุเรียนมีอายุ 6 สัปดาห์เป็นต้นไป ก่อนห่อผลควรตรวจสอบ และป้องกันกำจัดเพลี้ยแป้ง อย่าให้มีติดอยู่กับผลที่จะห่อ
- 4) รักษาสวนให้สะอาดอยู่เสมอ หมั่นตรวจสอบสวนหลังทุเรียนติดผลแล้ว เมื่อพบผลที่ถูกทำลาย หรือผลร่วงในสวนที่มีการระบาดของหนอนเจาะเมล็ด ควรเก็บผลร่วงไปเผาทำลายทิ้งทุกวัน เพื่อลดการเพิ่มปริมาณเนื่องจากหลังจากทุเรียนร่วงไม่นาน ถ้ามีหนอนอยู่ภายในหนอนจะเจาะรูออกมาเพื่อเข้าดักแด่ในดิน
- 5) การป้องกันกำจัดโดยใช้สารเคมีกำจัดแมลง เมื่อเริ่มพบตัวเต็มวัย โดยพ่นทุก 7-10 วัน ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร ได้แก่ ไซเปอร์เมทริน/ไพวาโลน (พาร์ซอน 6.25%/22.5% อีซี) อัตรา 40 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือแลมบ์ดาไซฮาโลทริน (คาราเต้ ซีนอน 2.5% เอสซี) อัตรา 50 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร หรือคาร์บาริล (เซฟวิน 85% ดับบลิวพี) อัตรา 50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ไม่ควรใช้สารเคมีชนิดเดียวติดต่อกันเป็นเวลานาน ควรมีการสลับชนิดเพื่อป้องกันศัตรูพืชเกิดความต้านทาน

แนวทางแก้ไขปัญหายั่งยืน

มาตรการระยะสั้น

- 1) รมรณรงค์ให้เกษตรกรตระหนักถึงปัญหาผลกระทบที่เกิดจากทุเรียนด้วยคุณภาพ เช่นการพบนอนเจาะทุเรียน การตัดทุเรียนอ่อน ออกจำหน่าย
- 2) สร้างความเชื่อมั่นในการบริโภคทุเรียนยะลา แก่ภาพลักษณ์ ผ่านเครื่องหมาย GI
- 3) เชื่อมโยงเครือข่ายเพื่อกระจายผลผลิตโดยใช้กลไกกระทรวงพาณิชย์
- 4) จัดการรวานทุเรียนสู่ผู้บริโภคภายในประเทศ และผลักดันผลผลิตทุเรียนจำหน่ายห้างโมเดิร์นเทรตต่างๆ โดยการรับรองคุณภาพและมีเครื่องหมาย“Yala Confirm” รับรอง

มาตรการระยะยาว

- 1) ส่งเสริมให้ความรู้และสนับสนุนการใช้นวัตกรรมทุเรียนได้แสงไฟ โดยใช้ไฟแสงขาวไล่ผีเสื้อหนอนเจาะเมล็ดทุเรียนให้ครอบคลุมทั่วพื้นที่
- 2) ส่งเสริมสนับสนุนการทำทุเรียนเชิงการค้าให้กับเกษตรกรกลุ่มแปลงใหญ่ “หนามเขียว ไม่มีหนอน” พร้อมกับการรับรองคุณภาพทุเรียน ภายใต้แบรนด์ “Yala Confirm” เพื่อสร้างความมั่นใจให้ผู้บริโภคต่อไป

7.2 โรคระบาดด้านประมง -ไม่มี-

7.3 โรคระบาดด้านปศุสัตว์ -ไม่มี-

8. ปัญหา/ข้อเรียกร้องที่เกิดขึ้นในจังหวัด/แนวทางแก้ไข (ใคร ได้รับผลกระทบ/เดือดร้อนอย่างไร เมื่อใด มีข้อเสนอให้รัฐแก้ไขปัญหายังไร ได้ปฏิบัติการไปแล้วอย่างไร ผลเป็นอย่างไร มีข้อเสนอการแก้ไขปัญหให้หมดสิ้นไปอย่างไร)

-ไม่มี-
